

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 345
29. dubna 2019

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Vztahy ČR a Spojeného království
po brexitu

Výsledky summitu EU a Japonska

Srovnávací přehled o soudnictví

Výsledky Rady pro zemědělství
a rybolov

Výsledky plenárního zasedání
Evropského parlamentu

Přísnější pravidla pro ochranu
spotřebitelů

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

tento týden si připomínáme výročí 15ti let od vstupu do EU, a tak mi dovoluji stručnou reflexi. Před patnácti lety jsme vstoupili do klubu evropských států, kam jsme vlastně vždycky patřili. Stálo nás to hodně práce a byli jsme pyšní, že se nám to podařilo. Dnes je Česká republika **respektovaným členem EU**, který se zodpovědně podílí na diskuzích o budoucím směřování a fungování Unie. Členství v EU naši zemi velmi významně ovlivnilo a stále ovlivňuje, především v ekonomické oblasti díky odbourání překážek obchodu a investic. To se daří zejména díky vnitřnímu trhu s jeho čtyřmi svobodami.

Naše **životní úroveň roste** a dochází k přibližování se hospodářské úrovni starých členských států. Jako malá otevřená ekonomika s vysokým podílem exportu (83 %) na tržích EU patříme mezi největší zastánce otevřeného a liberálního vnitřního trhu v EU a máme v tomto směru velké ambice i do budoucna. Dalším důležitým nástrojem pro rozvoj české ekonomiky byly a stále jsou kohezní a strukturální fondy, díky nimž ČR zaznamenala od vstupu do EU v roce 2004 nárůst hrubého národního produktu o 37 procent.

Vedle dokončení vnitřního trhu **ČR na evropské úrovni pozitivně působí** také v dalších oblastech. Jsme jedna z nejbezpečnějších zemí světa, a tak se snažíme přispívat k posilování vnitřní a vnější bezpečnosti Evropy. Spolu s partnery v rámci V4 jsme se významně zasazovali o pragmatické řešení ilegální migrace.

Důležitým aktérem se rovněž stáváme v otázkách kyberbezpečnosti a v neposlední řadě v obchodním jednání s USA. Právě díky členství v EU, a sice prostřednictvím Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, **posílilo postavení ČR na mezinárodněpolitické scéně.**

U příležitosti výročí 15 let členství v EU nelze nezmínit možnost **získávat pracovní zkušenosti nebo vzdělání** v celé EU a cestovat po Evropě bez víz a hraničních kontrol. Přestože to mnozí z nás dnes již považují za samozřejmost, jedná se o nezpochybnitelný a hmatatelný přínos našeho členství.

Jako zodpovědný členský stát se ČR plně zapojuje do debat o **budoucím směřová-**

ní a podobě EU, zejména do jednání o příštím víceletém finančním rámci a přípravě Strategické agendy EU pro nový institucionální cyklus. EU se bude muset zejména adaptovat na aktuální výzvy a vyrovnat se s dopady odchodu Velké Británie z EU. Naším cílem by měla být **efektivně fungující EU**, pracující na konkrétních politikách, které jsou prospěšné pro všechny. Budoucnost EU bude hlavním tématy debaty lídrů na neformálním summitu v rumunském Sibiu už příští týden ve čtvrtek 9. května.

Na závěr bych ráda připomněla, že ČR bude **ve druhé polovině roku 2022 předsedat Radě EU**, a bude tak mít již druhou šanci předvést, že dokážeme Radu EU vést a posílíme tím své postavení v rámci EU i ve světě.

Výročí členství v EU bude dominovat i **událostem tohoto týdne**. Včera jsem spolu s komisařkou pro spravedlnost, ochranu spotřebitele a rovnost žen a mužů Věrou Jourovou měla možnost zahájit konferenci 15 let v EU: Příběh české ekonomiky, která se zaměřila na vliv členství na byznys a investice, konvergenci nebo na to, jak peníze z rozpočtu EU konkrétně pomohly české ekonomice. Ve středu s panem premiérem zamířím do Varšavy, kde výročí 15ti let v EU oslavíme společně s představiteli ostatních členských států, které do EU vstoupily 1. května 2004.

Týden zakončím tentokrát méně tradičně v Paříži na mimořádném jednání ministrů pro evropské záležitosti a ministrů kultury států EU. Francouzský prezident Macron požádal své ministry o svolání tohoto jednání v souvislosti s požárem katedrály Notre-Dame. Debatovat budeme o možnosti zřídit evropský mechanismus ochrany ohroženého kulturního dědictví.

Dovoluji mi **popřát nám všem**, abychom si nejen užili oslavy tohoto mimořádně důležitého výročí, ale abychom do dalších let v EU vstoupili se stejným optimismem a odhodláním, s jakým jsme do EU vstupovali, a aby se nám podařilo **toto uskupe-ní udržet akceschopné a funkční na mnoho dalších let**. Jen tak si budeme moci i nadále užívat všech jeho výhod, nejen prosperitu v ekonomické oblasti, ale především stabilitu a mír v Evropě.

Vztahy ČR a Spojeného království po brexitu > ČR a EU

V pátek dne 26. dubna 2019 se v Lichtenštejnském paláci uskutečnil další kulatý stůl na téma **Nastavení budoucího vztahu se Spojeným královstvím po brexitu**. Diskuze se zúčastnili zástupci obou komor parlamentu, státní správy, akademické, hospodářské a sociální sféry společně s odborovými svazy a zástupci evropských institucí. Odborným garantem byl Institut pro evropskou politiku EUROPEUM.

Spojené království představuje dlouhodobě pro Českou republiku **významného partnera**. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby Česká republika prosazovala stálou a koordinovanou politiku vůči této zemi. Tento fakt podtrhuje postavení Spojeného království jako významného investičního a obchodního partnera České republiky, stejně jako velmi dobré vztahy v zahraniční a bezpečnostní politice.

Přestože stále není zřejmé, za jakých podmínek, a kdy Spojené království z EU odejde, je důležité se **zabývat otázkou vzájemného nastavení vztahů** mezi Spojeným královstvím a ČR po brexitu. Z výše zmíněných důvodů se proto kulatý stůl Národního konventu o EU zabýval třemi otázkami: (1) Jakou formu obchodní spolupráce by ČR měla prosazovat? (2) Jak by měla být nastavena spolupráce v zahraniční a bezpečnostní politice? (3) Jaké by mělo být zapojení Spojeného království do iniciativ, programů a agentur EU?

Setkání Národního konventu zahájila státní tajemnice pro evropské záležitosti **Milena Hrdinková**. Vyzdvihla aktuálnost a význam diskutovaného tématu. V současné době se

Evropská unie rozhodla poskytnout Spojenému království čas na nalezení vnitropolitické shody na podobě brexitu, neboť zatím není jasné, jaký scénář odchodu si země přeje.

Po úvodním slovu představil **Vít Havelka** podkladový materiál Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM. Následně představil **Ivan Voleš** stanovisko za Hospodářskou komoru České republiky. Zdůraznil preferenci českého byznysu v co nehlubších vztazích mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií, a to konkrétně členství v Evropském hospodářském prostoru. Posléze bylo přečteno druhé stanovisko **Jana Kováře** z Ústavu mezinárodních vztahů, jež reflektovalo mj. zapojení Spojeného království do činnosti agentur EU.

V následné diskuzi vyzdvihli vystupující především nejistotu současné pozice Spojeného království k vyjednávání o budoucích vztazích s EU. V debatě byl akcentován význam Spojeného království jako nejbližšího partnera EU i ČR, zároveň však nutnost vybalancování výhod a nevýhod pro Spojené království plynoucích z vystoupení z EU.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech na sítích Twitter (@KonventEU), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (#Narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky. /J. Sochor/

Výsledky summitu EU a Japonska > ČR a EU

V Bruselu proběhl dne 25. dubna 2019 summit EU a Japonska. Mezi tématy nechybělo zhodnocení prvních měsíců implementace Dohody o hospodářském partnerství, která ruší naprostou většinu tarifních i netarifních překážek vzájemného obchodu. Summit se nicméně zaměřil také na multilaterální agendu - podporu reforem Světové obchodní organizace (WTO), digitální oblast, konektivitu, klimatické změny nebo problematiku regiony v sousedství obou partnerů.

Bilaterální agenda: podpora obchodu a investic

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Japonskem, která vešla ve známost spíše coby Dohoda o hospodářském partnerství („EPA“), vstoupila v platnost 1. února 2019. Obsahově jde o dosud nekomplexnější dohodu o volném obchodu, zahrnující zhruba 600 milionů obyvatel a 30 % světového HDP, která může být modelovým příkladem vysokého standardu obchodních dohod pro 21. století. V symbolické rovině je EPA také signálem, že v době, kdy se řada velkých globálních hráčů obrací k protekcionismu, je **volný obchod tím nejlepším možným nástrojem pro posílení vzájemných vztahů** a hospodářského růstu. Rámec vztahů EU-Japonsko dotváří také Dohoda o strategickém partnerství („SPA“), jejíž předběžné provádění bylo spuštěno ke stejnému dni. Předseda Evropské rady Donald Tusk v rámci společné tiskové konference po skončení summitu vyjádřil přesvědčení, že vzájemné partnerství nikdy nebylo silnější.

Jedním ze stěžejních prvků bilaterální agendy je kromě EPA a SPA také **dohoda o ochraně investic**, jejíž vyjednávání doposud stagnuje z důvodu odlišného přístupu

obou stran k řešení investičních sporů investor-stát. Japonsko nesdílí pohled EU, pokud jde o nahrazení klasického arbitrážního řízení tzv. systémem investičního soudu, který je ustaven na základě bilaterální dohody a který byl již aplikován v obdobných dohodách se Singapurem nebo Vietnamem. Závazek pokračovat v těchto jednáních je jedním s poselství letošního společného prohlášení.

Globální výzvy a reformy WTO

Summit se každoročně zaměřuje kromě bohaté bilaterální agendy také na **mezinárodní a globální otázky**. Mezi klíčová témata globální obchodní scény patří v posledních měsících modernizace WTO. EU spolu s Japonskem a USA vytváří trilaterální formaci podporující tvorbu nových pravidel WTO a nastavení rovných obchodních podmínek reagujících zejména na netržní praktiky Číny a některých dalších hráčů.

I přes to, se jedná o stejně smýšlející partnery, nebylo vyjednávání společného prohlášení EU – Japonsko tradičně jednoduchou záležitostí. Ukázala to zejména malá ochota Japonska podpořit řešení situace v Odvolacím orgánu WTO, jehož fungování je akutně ohroženo nekonstruktivním přístupem USA. Důvodem je fakt, že další kroky japonského premiéra vedly z Bruselu právě na setkání s představiteli americké administrativy.

Odlišné pohledy obou stran se projevily také v případě odkazů na negativní dopady produkce jednorázových plastů, zvyšování úsilí v oblasti klimatických změn či ve věci eskalace konfliktu na Ukrajině a statu quo v Jihočínském moři.

Spolupráce v digitální oblasti

Silným tématem Japonska během jeho letošního předsednictví v rámci G20 je také **digitální agenda**. Summit proběhl dva měsíce před zasedáním lídrů G20 v Ósace ve dnech 28. až 29. června 2019 a sloužil do jisté míry jako jeho příprava. Japonsko se v oblasti volného pohybu dat snaží vystupovat coby globální lídr, svědčí o tom také iniciativa, kterou pod názvem „Volný pohyb údajů s důvěrou“ představil premiér Šinzó Abe v lednu během zasedání Světového ekonomického fóra v Davosu.

Přestože koncept není ještě zcela rozpracován, záměrem Japonska je přispět k **tvorbě globálních pravidel digitálního obchodu** (e-commerce), jedné z odnoží mo-

dernizačních snah ve WTO. Do budoucna bude nepochybně nutné vyvážit v této otázce principy volného pohybu dat a ochrany údajů, stejně jako zájmy jednotlivých členů WTO, které sahají od velmi ambiciózních po striktně kritické vůči iniciativě jako takové.

Pokud jde o EU a Japonsko, důležitý krok v oblasti volného pohybu dat podnikly již v lednu letošního roku, když vydaly **reciproční rozhodnutí o adekvátnosti ochrany osobních údajů**. Vznikl tím největší prostor volného pohybu osobních údajů na světě, založený na konvergenci a vymahatelnosti ochrany osobních údajů. Tento může být dobrým příkladem pro podobný koncept širšího rozměru. /E. Drnovská/

Komise zveřejnila srovnávací přehled o soudnictví > Komise

Dne 26. dubna 2019 Komise zveřejnila srovnávací přehled o soudnictví 2019 (EU Justice Scoreboard), který porovnává nezávislost, kvalitu a efektivnost soudních systémů v členských státech EU.

Tento komparativní informační nástroj má za cíl pomoci členským státům **zvýšit účinnost** jejich vnitrostátních systémů soudnictví. Jde již o sedmé vydání a oproti předchozímu se ve větší míře zaměřuje na nezávislost soudnictví jakožto klíčový prvek k prosazování právního státu v členských státech.

Z přehledu je patrné, že se obecně zvyšuje efektivnost a kvalita soudnictví. Na druhou stranu ale dochází ke zhoršení vnímání nezávislosti soudnictví.

Komisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů Věra Jourová k tomu uvedla, že srovnávací přehled EU o soudnictví 2019 přichází v době, kdy na ně-

kterých místech v Evropě narůstají problémy v oblasti právního státu. Podle komisařky je stále příliš mnoho občanů EU, kteří nevnímají své soudní systémy jako nezávislé a čekají na spravedlnost příliš dlouho.

Ve vztahu k **České republice** komisařka uvedla, že vnímání nezávislosti českých soudů se postupně zlepšuje a podle ní je v hodnocení Česká republika součástí „lepšího průměru evropských zemí v řadě měřitelných faktorů, které srovnávací přehled obsahuje, například v délce soudních řízení v civilních i obchodních kauzách“.

Zjištění srovnávacího přehledu 2019 již byla vzata v úvahu při hodnocení jednotlivých zemí v rámci evropského semestru 2019 a budou rovněž podkladem při přípravě návrhů Komise týkajících se doporučení pro jednotlivé země na rok 2019. /O. Hofmann/

Výsledky Rady pro zemědělství a rybolov > Rada

Dne 15. dubna se v Bruselu uskutečnilo zasedání Rady pro zemědělství a rybolov. Delegaci ČR vedl náměstek ministra zemědělství pro řízení sekce EU a zahraničních vztahů Jiří Šír.

Dopolední část jednání Rady se věnovala **politické diskuzi k reformě Společné zemědělské politiky (SZP)** po roce 2020 se zaměřením na tzv. zelenou architekturu. Členské státy se vyjádřily k dotazům připraveným ze strany předsednictví. S ohledem na zvýšení environmentální a klimatické ambice reformované SZP po roce 2020 téměř všechny státy vyjádřily požadavek na zachování adekvátního rozpočtu na SZP. Státy většinou souhlasily s novou podobou kondicionalit s podmínkou, že environmentální podmínky budou proveditelné v praxi, budou mít dostatek flexibility a nová zelená architektura povede ke zjednodušení.

V odpolední části proběhla prezentace závěrečné zprávy **pracovní skupiny k africkému venkovu**, ze strany

Komise a předsedy pracovní skupiny. Zpráva obsahuje rovněž doporučení dalšího postupu, která většina ministrů podpořila. Podklad má být základem pro přípravu summitu ministrů zemědělství Evropské unie a Africké unie, který proběhne 21. června v Římě.

Rada se dále věnovala situaci na **komoditních trzích**. Komise informovala, že situace je vyvážená, byť v některých sektorech existují problémy (cukr, olivový olej, ovoce a zelenina). Rada byla dále informována ze strany rumunského předsednictví o konání konference na vysoké úrovni, která se týkala **zemědělského výzkumu a inovací**.

Delegace Nizozemí informovala o činnosti tzv. Amsterdamské skupiny ve snaze v boji proti **odlesňování a degradaci lesů**. Zdůraznila především snížení poptávky ze strany EU po zemědělských komoditách vyrobených v rozporu s principy udržitelného zemědělství. /V. Schiebertová/

Výsledky plenárního zasedání Evropského parlamentu > Evropský parlament

V týdnu od 15. do 18. dubna se uskutečnilo poslední plenární zasedání Evropského parlamentu před květnovými evropskými volbami. Mezi jeho hlavní body patřily lepší vymáhání a modernizace právních předpisů EU na ochranu spotřebitele, posílení Evropské pohraniční a pobřežní stráže, rozšíření povinné výba-

vy nových automobilů o moderní bezpečnostní technologie a ochrana oznamovatelů.

Plénium na posledním plenárním zasedání hlasovalo o **nových pravidlech ochrany spotřebitele**. Poslanci také podpořili **posílení Evropské pohraniční a pobřežní stráže** (Frontex). Počet operativních pracovníků

nového Frontexu by se měl do roku 2021 zvýšit na pět tisíc. Stálý desetitisícový sbor pohraniční a pobřežní stráže by měl být zřízen do roku 2027. Stálý sbor má podpořit vnitrostátní orgány při plnění úkolů v oblasti kontroly hranic a návratové politiky i v boji proti přeshraniční kriminalitě. Text, o němž poslanci hlasovali, je výsledkem dohody s Radou EU.

Poslanci schválili návrh nařízení, kterým se rozšíří **povinná výbava automobilů o moderní bezpečnostní technologie**. Mezi bezpečnostní prvky, které by měly být od května 2022 součástí povinné výbavy všech nových vozidel, patří inteligentní systém pro regulaci rychlosti (ISA), usnadnění montáže alkoholového imobilizéru, systém varování řidiče před ospalostí a ztrátou pozornosti, pokročilý systém upozorňování na rozptýlenost řidiče, signál nouzového brzdění, detekce zpětného chodu a zařízení pro záznam údajů o událostech (černá skříňka).

Do **diskuse o budoucnosti Evropy** během tohoto plenárního zasedání přispěl lotyšský premiér Krišjānis Kariņš. Dle něj se poslanci nemají soustředit na boj s populisty, ale řešit příčiny nespokojenosti lidí.

Parlament také hlasoval o legislativním návrhu na **posílení**

ochrany oznamovatelů nezákonných nebo veřejný zájem poškozujících aktivit, o kterých se dozvěděli při výkonu svého povolání. Do působnosti schválené směrnice patří oznamování porušení předpisů EU v oblasti veřejných zakázek, finančních služeb, praní špinavých peněz, bezpečnosti výrobků a dopravy, jaderné bezpečnosti, veřejného zdraví či ochrany spotřebitelů.

Parlament dále hlasoval o limitech CO₂ pro nová těžká vozidla. Poslanci se vyslovili pro návrh, podle kterého by měly emise CO₂ u nových těžkých vozidel do roku 2025 klesnout o 15 % a do roku 2030 o 30 %. Předmětem hlasování byla také dvě opatření proti terorismu. Internetové společnosti budou muset s ohledem na přijaté nařízení do hodiny **odstranit teroristický obsah online**. Schválený návrh nyní musí projít meziinstitucionálními jednáními. Dojde také ke **zprůsnění přístupu k látkám**, které mohou teroristé využít k **výrobě výbušnin**. Poslanci rovněž diskutovali o **brexitu**. Převážná většina poslanců přivítala rozhodnutí o jeho odložení, poslanci však zároveň vyžadovali britskou vládu, aby prodloužení využila konstruktivně. /J. Linková/

Přísnější pravidla pro ochranu spotřebitelů > Evropský parlament

Ve středu 17. dubna Evropský parlament poměrem hlasů 474 ku 163 podpořil směrnici pro lepší vymáhání a modernizaci právních předpisů EU na ochranu spotřebitele. Nová pravidla by měla vejít v platnost po očekávaném formálním schválení Radou. Schválená směrnice upravuje čtyři existující legislativní akty: směrnici o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, směrnici o označování cen výrobků, směrnici o nekalých obchodních praktikách a směrnici o právech spotřebitelů.

V České republice bylo v souvislosti s novou směrnicí diskutováno zejména zařazení prodeje podobně balených a marketovaných **produktů s rozdílným složením** mezi klamavé obchodní praktiky. Na základě nových pravidel dostanou spotřebitelé možnost se se stížnostmi na prodej dvojí kvality produktů obracet na orgány svého členského státu, které potom obchodníkovi mohou udělit pokutu.

Finální verze dokumentu je mírnější, než si přáli čeští europoslanci: prodej produktů v různé kvalitě bude možné ospravedlnit „odůvodněnými a objektivními důvody“. Pozměňovací návrh poslankyně Olgy Sehnalové (SD), který měl prodej výrobků v různé kvalitě zakázat bezpodmínečně, těsně neprošel. Schválená směrnice však zároveň zavazuje Komisi, aby do dvou let vyhodnotila

dopady směrnice a případně pravidla pro prodej dvojí kvality výrobků zprůsnila.

Hlavním účelem směrnice, která tvoří součást balíčku Nová politika pro spotřebitele, je chránit občany EU před zavádějícími a nekalými praktikami zejména v rozvíjejícím se **digitálním prostředí**. Na základě nových pravidel by on-line trhy a srovnávací služby (např. Amazon, eBay, Airbnb či Skyscanner) měly v budoucnu zveřejnit hlavní parametry, které určují pořadí zobrazovaných nabídek. Spotřebitelé by také měli být jasně informováni, zda nakupují výrobky nebo služby přímo na on-line tržišti, od obchodníka nebo od soukromé osoby. Zpřehlednit by se mělo i využívání on-line recenzí a personalizované určování cen.

Nejvyšší možná sankce za rozsáhlé porušování právních předpisů, které poškozují spotřebitele v několika členských státech, by na základě nových pravidel měla být alespoň na úrovni čtyř procent ročního obrátu obchodníka v předchozím roce. Pokud nejsou informace o obrátu k dispozici, maximální pokuta by mohla dosáhnout dva miliony eur.

/K. Votavová/

Program evropských institucí, 30. dubna až 7. května > Informace

Zasedání kolegia komisařů, 30. dubna

Příspěvek Komise ke strategické agendě EU, o které mají hlavy států diskutovat na neformálním summitu

v Sibiu, projednání sdělení „Communicating Europe“, jehož cílem je učinit EU jednotnější, silnější a demokratičtější v oblasti komunikace.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 345, týden od 22. do 28. dubna 2019 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Připravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: Kateřina Hamplová * Kontakt: newsletter@vlada.cz